

Dekadni bilten stanja vodne bilance kmetijskih tal v Sloveniji od 11. do 20. junija 2014

OBVESTILO

Menjava temperaturnih razmer od vročinskega vala v prvi junijski dekadi do ohlaiditve v drugi junijski dekadi je povzročila stresne razmere številnim kmetijskim rastlinam, zlasti koruzi, bučnicam in zelenjadnicam. Padavin je bilo večinoma premalo, da bi se založenost tal z vodo v tleh popravila. Izjema je bila le hribovita Koroška, kjer je bilo padavin skoraj enkrat več kot drugod po Sloveniji. Kljub nižjim temperaturam zraka so bile na severovzhodu države in na obalnem območju kmetijske rastline v sušnem stresu, potrebna so bila namakanja. Hitro izsuševanje je povzročila še dobra prevetrenost, na Primorskem pa burja.

METEOROLOŠKE RAZMERE

Začetek druge dekade junija je bil zaznamovan s koncem prvega vročinskega vala to poletje in posledično z lokalno močnejšimi nevihtami in vetrom, ki so povzročali škodo na drevju, manjše zemeljske plazove, težave z meteorno vodo ipd. Temperature zraka so se ob začetku dekade še povzpele do 35 °C. Dekada je bila nadpovprečno topla, v razširjenem jugozahodnem delu države ter na severovzhodu so bile temperature zraka do 2 °C nad povprečjem, drugod do 1 °C. Toplih dni, ko najvišja dnevna temperatura zraka doseže ali preseže 25 °C, je bilo v osrednji Sloveniji tudi do 6, do 9 na Primorskem. V večjem delu Slovenije je bilo trajanje sončnega obsevanja nad 70 ur, na Obali in v Prekmurju več kot 85 ur, manj je sonce sijalo le na severozahodu, v Posavskem hribovju in na Koroškem. Nadpovprečno je bil osončen vzhodni del osrednje Slovenije, Štajerska, Prekmurje in jugozahod, za do petine povprečnih vrednosti, drugod je bilo trajanje podpovprečno. Z izjemo širšega območja Koroške, kjer je bilo dežja tudi do 60 mm, so vrednosti padavin dosegale zgolj do 40 mm, kar je v večini le polovica povprečnih vrednosti. Na zahodu in severovzhodu pa dežja skoraj ni bilo. V sredini dekade je na Primorskem pihala burja.

IZHLAPEVANJE IZ TAL IN RASTLIN

Ob koncu vročinskega vala so dnevne vrednosti izhlapevanja še dosegale visoke vrednosti, nad 5 mm. Povprečne dekadne vrednosti pa so se v večjem delu države gibale okrog 40 mm, na Primorskem in v Prekmurju okrog 50 mm.

STANJE RASTLIN

Po vročinskem valu, so se temperature zraka v drugi dekadi junija spet nekoliko spustile, a so bile večinoma še vedno višje od dolgoletnega povprečja. Menjava temperaturnih razmer od ekstremne vročine v prejšnji dekadi do podpovprečnih temperaturnih razmer, ob katerih so se pod optimalne meje ohladila tudi tla, je povzročalo rastlinam stres, zlasti so bile v rasti ovirane bučnice, na katerih je še vedno opaziti posledice neenakomernega vznika in večkratnih ponovnih setev. V severovzhodni Sloveniji in na Vipavskem je ječmen dozorel. Žetev je potekala skoraj vso preteklo dekado. Proti koncu dekade se je žetev pričela tudi drugod po Sloveniji. Marsikje so komaj požete površine že preorane in pripravljene za strniščno setev. Tudi pšenica je že vstopila v obdobje zorenja. Koruza je v obdobju intenzivne rasti, trenutno je dosegla višino do okoli enega metra. Na severovzhodu države se je talni vodni rezervoar že močno izčrpal, zaloga vode je rastlinam že dva do tri tedne težko dostopna, kar jim povzroča vodni stres in jih ovira v rasti, zlasti koruzo. V pretekli dekadi je bilo padavin na severovzhodu dovolj le za kratkotrajno osvežitev površinskega sloja tal. Potrebna so bila namakanja zelenjadnic.

Podobne sušne razmere prevladujejo tudi na Obalnem območju, kjer je voda v koreninskem sloju tal že več kot štirinajst dni skoraj nedostopna. Rastline s plitvim koreninskim spletom so v močnem sušnem stresu. Potrebna so namakanja.

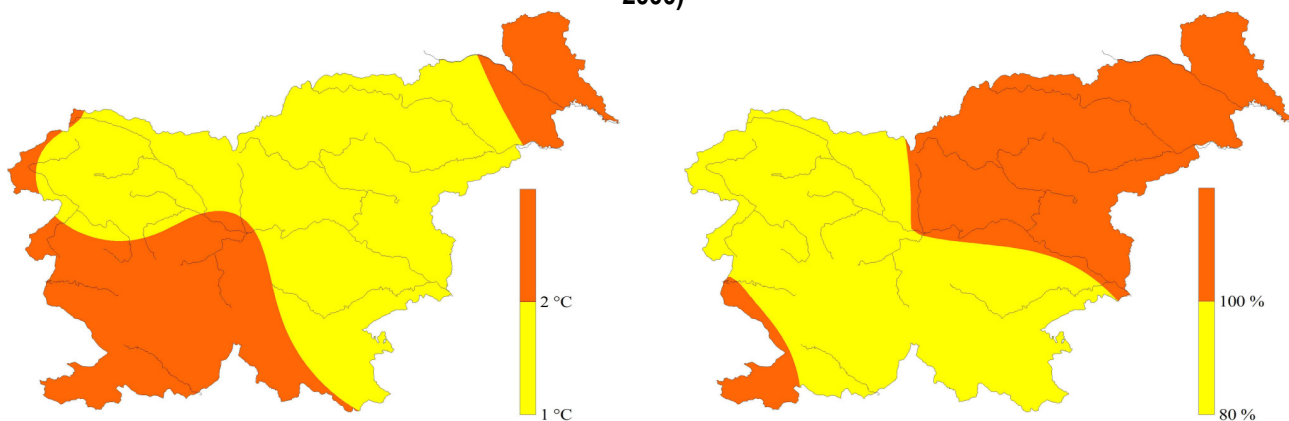
Na Goriškem in v Vipavski dolini je že potekal izkop ranega krompirja, kasnejše sorte pa so bujne v fazi cvetenja. Čeprav so bile padavine količinsko majhne, so pogosto omočile liste, zato so se pojavile bolezni iz skupine plesni, na krompirju, paradižniku, zelenjadnicah in vinski trti. Vinska trta je trenutno v fenološki fazi debeljenja jagod. Tudi na Goriškem je v pretekli dekadi v tleh pričelo primanjkovati vode, razmere pa je močno poslabšala še močna burja.

VODNA BILANCA

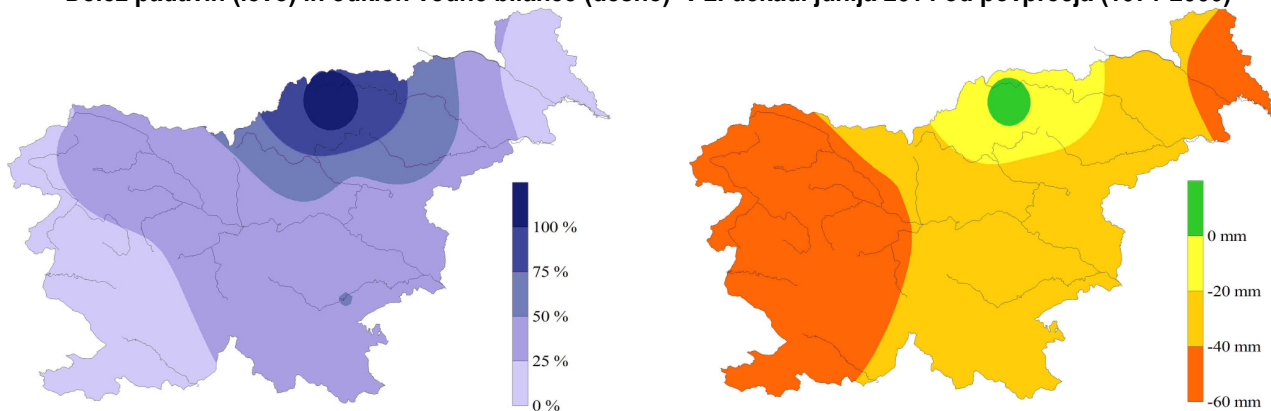
Dekadna vodna bilanca je bila pozitivna le na Koroškem, 25 mm. Drugod so se vrednosti vodnega primanjkljaja gibale med 14 mm na Dolenjskem, okrog 40 mm v Vipavski dolini in Prekmurju, do 55 mm na Obali. Vegetacijska vodna bilanca okrog ničte vrednosti vztraja le še na Dolenjskem in Koroškem. Največji pa so primanjkljaji na spodnjem Gorenjskem, 90 mm, na Obali, 100 mm in v Prekmurju, 140 mm. Glede na dolgoletno povprečje so vrednosti prenizke, predvsem v celotni zahodni Sloveniji in na severovzhodu, kjer za povprečjem zaostajajo za vsaj 40 mm.

Odklon temperature zraka (levo) in delež ur sončnega obsevanja (desno) v 2. dekadi junija 2014 od povprečja (1971-2000)

Delež padavin (levo) in odklon vodne bilance (desno) v 2. dekadi junija 2014 od povprečja (1971-2000)

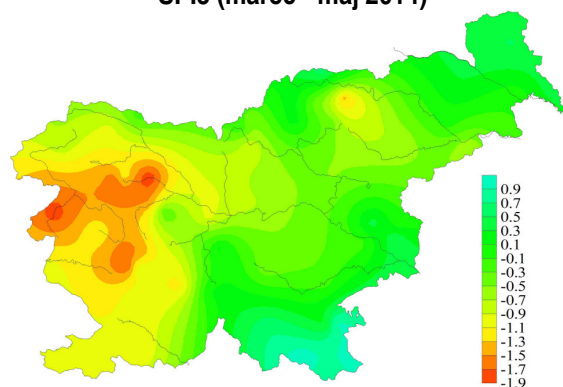
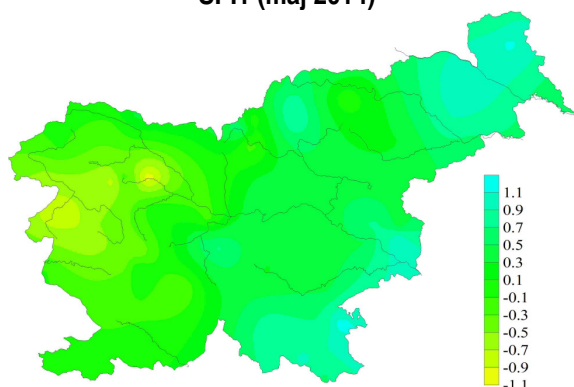
SPI (standardiziran padavinski indeks) predstavlja mero, kaj določena količina padavin skozi izbrano časovno obdobje pomeni glede na normalno oz. pričakovano količino padavin za to obdobje.

Enomesečni SPI kaže dokaj običajne padavinske razmere za mesec maj. Vzhodni rob države je nagnjen bolj na mokro stran normalnih razmer, medtem ko sta predvsem območji Goriških Brd in Banjšic ter dolina Selške Sore nagnjeni na suho stran.

Trimesečni SPI je za vzhodni del države v normalnem obsegu, na zahodu pa kaže suhe oziroma zelo suhe razmere na območju od tolminskega do Goriških Brd ter od Škofjeloškega hribovja do Nanosa.

SPI1 (maj 2014)

SPI3 (marec - maj 2014)

SPI	opis	barvna skala	verjetnost pojava
2,0 in več	Ekstremno mokro	Temno Modra	2,3 %
1,5 do 1,99	Zelo mokro	Svetlo Modra	4,4 %
1,0 do 1,49	Zmerno mokro	Sivo Modra	9,2 %
-0,99 do 0,99	Normalno	Zelena	68,2 %
-1,49 do -1,0	Zmerno suho	Rumena	9,2 %
-1,99 do -1,5	Zelo suho	Oranžna	4,4 %
-2,0 in manj	Ekstremno suho	Rdeča	2,3 %